

Role ÚOHS při soukromoprávním vymáhání soutěžního práva

Svatomartinská konference 2018

Michael MIKULÍK

Sekce druhostupňového rozhodování

Směrnice 2014/104/EU

Role soutěžních úřadů dle směrnice

- Zpřístupňování důkazů ze spisu soutěžního úřadu [čl. 5, 6, (28) (30)].
- Písemná vyjádření úřadu týkající se přiměřenosti zpřístupnění důkazů [čl. 6, (30)].
- Písemná vyjádření úřadu k uplatnění čl. 101/102 SFEU – Amicus curiae (30).
- Možnost asistence úřadu na požádání soudu při určování výše škody (čl. 17/3).
- Oprávnění úřadu vydat k dožádání pokyny upravující výpočet výše škody (46); srov. pokyny upravující způsob stanovení odhadem části navýšené ceny přenesené na úroveň nepřímých odběratelů, jejichž návrh vydala Komise (čl. 16).
- Oprávnění úřadu zohlednit vyplacení odškodnění v rámci smírného narovnání jako polehčující okolnost při uložení pokuty (čl. 18/3) → § 22b odst. 2 ZOHS (při určení výměry pokuty se přihlédne ke snaze odčinit škodlivé následky přestupku).
- Konečné rozhodnutí soutěžního úřadu, Komise → nevyvratitelné pro civilní žaloby; rozhodnutí soutěžního úřadu jiného členského státu → důkaz prima facie (čl. 9).

Zákon č. 262/2017 Sb.

Role ÚOHS podle zákona č. 262/2017 Sb.

- Zpřístupňování důkazů ze spisu vedeného ÚOHS (§ 15, 16).
- Součinnost ÚOHS při ověření dokumentů, které nelze zpřístupnit (§ 15 odst. 3).
- Písemná vyjádření ÚOHS při zpřístupňování důkazů (§ 10 odst. 4) – srov. řízení vedená pro porušení čl. 101/102 SFEU a „[...] *orgán ochrany hospodářské soutěže, který by byl příslušný k šetření [...]*“.
- Rozhodnutí ÚOHS, jiného soudu nebo Komise → soud je v řízení o náhradě škody vázán tím, že došlo k omezení hospodářské soutěže a kdo se jej dopustil; rozhodnutí soutěžního úřadu jiného členského státu → **vyvratitelná domněnka** omezení hospodářské soutěže a osoby, která se jej dopustila (§ 27). Srov. § 135 o.s.ř. → vázanost rozhodnutím příslušných orgánů, že byl spáchán mj. přestupek.

Zpřístupňování důkazů ze spisu ÚOHS → Předkládá ÚOHS pokud nelze zajistit jinak → nesmí být v rozporu s účinným veřejnoprávním prosazováním soutěžního práva (§ 15, 16). Tři typy dokumentů:

- **Leniency/narovnání** → žádost o neuložení/snížení pokuty → důvěrné informace (*black list*) → ÚOHS zpřístupňuje pouze pro účely přezkumu soudů ve správním soudnictví a civilním soudům umožní na požádání nahlédnutí do žádosti pro ověření jejího obsahu (ověření mimo jednání a bez přítomnosti účastníků → protokol mimo spis) → vyloučeny rovněž z režimu nahlížení do správního spisu (pouze účastník/zástupce).
- **Podklady a informace vypracované ÚOHS nebo jinými subjekty pro účely správního řízení nebo předběžného šetření a zpět vzaté žádosti o narovnání** → důvěrné informace (*grey list*) → zpřístupnění po ukončení šetření nebo právní moci rozhodnutí ÚOHS. „Obživlé správní řízení“, sektorové šetření, vyjádření orgánů veřejné správy ?
- **Informace existující nezávisle na řízení ÚOHS** → žádný časový limit pro zpřístupnění (*white list*) → např. důkazy o zakázané dohodě zabavené při místním šetření.

Důsledky zákona č. 262/2017 Sb. pro nahlížení do spisu:

- Není nutné zpřístupnit všechny dokumenty ze spisu.
- Přiměřené zpřístupnění → riziko odhalení strategie soutěžního úřadu nebo negativní dopad na spolupráci soutěžitelů s ÚOHS.
- § 2 odst. 2 – tři druhy důvěrných informací.
- Uvádí-li žadatel jako právní zájem vedení civilního řízení, do jaké míry by měl specifikovat listiny, které k vedení tohoto řízení potřebuje ze spisu ? Jaké dokumenty (typově) budou odpovídat důvěrné informaci dle § 2 odst. 2 písm. c) a které nikoli ?

Přístup do správního spisu pro neúčastníky správního řízení dle správního řádu → § 38 odst. 2 SŘ → právní zájem nebo jiný vážný důvod [srov. čl. 6 (3) Směrnice] - závěry judikatury NSS pro účely dokazování v civilním sporu:

- Právním zájmem může být jakýkoli civilní spor související s porušením ZOHS (*NSS 6 As 43/2015*).
- Relevantní skutečností je i „role“ žadatele v otázkách posuzovaných ve správním řízení (*NSS 6 As 43/2015*).
- Postačí, když žadatel rámcově konkretizuje dokumenty, které k obraně svých práv v civilních sporech potřebuje → stačí i specifikace sporu a řešených otázek (*NSS 6 As 42/2015*).
- Je-li dána spojitost civilního sporu se správním řízením, pak není rozhodné v jaké procesní pozici v něm žadatel vystupuje (zda je žalobcem či žalovaným), to platí i pro v budoucnu hrozící spory (*NSS 6 As 43/2015*).

Spolupráce ÚOHS, Komise a soudů podle jiných právních předpisů nebo soft law:

- § 21ca ZOHS → zpřístupnění informací obsažených ve spise ÚOHS (srov. vyloučení možnosti nahlížení pro neúčastníky soudního řízení o přezkumu rozhodnutí ÚOHS dle § 45 SŘS).

- Nařízení č. 1/2003 (čl. 15, 16) a Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 101 a 102 SFEU:

- Komise a ÚOHS může z vlastního podnětu předkládat soudům **písemná vyjádření** a se souhlasem soudů i **ústní vyjádření** k otázkám týkajícím se používání článků 101/102 SFEU – Amicus curiae (*Elektrowin*).

- V rámci civilních řízení, ve kterých se použijí čl. 101 a 102 SFEU, mohou **soudy žádat Komisi o zaslání informací** (např. různé dokumenty a informace procedurální povahy), které má k dispozici nebo **stanoviska** v otázkách týkajících se používání pravidel EU (např. jak aplikovat unijní právo).

- Povinnost soudů předávat Komisi **kopie rozsudků** týkající se používání čl. 101 nebo 102 SFEU.
- ÚOHS/Komise mohou za účelem přípravy vyjádření **žádat soudy o zaslání nebo zajištění jakýchkoli dokumentů** nezbytných pro posouzení případu.
- **Jednotné uplatňování práva EU** → soudy při aplikaci čl. 101 nebo 102 SFEU nesmí rozhodnout v rozporu s přijatým nebo zamýšleným (zahájila-li Komise řízení) rozhodnutím **Komise** ve stejné věci → přerušování řízení (body 12-14 Oznámení o spolupráci Komise a soudů při aplikaci čl. 101 a 102 SFEU).
- Zodpovězení **předběžné otázky** Soudním dvorem EU (čl. 267 SFEU).
- § 127 odst. 1 a 3 OSŘ → možnost **odborného vyjádření státního orgánu**, nebo ve výjimečných složitých případech **znalecký posudek státního orgánu** → zatím žádná praxe ÚOHS → je ÚOHS oprávněn podávat znalecký posudek ??
- ? Neformální spolupráce ÚOHS a soudů

Pomoc soutěžních úřadů civilním soudům při výpočtu škody dle směrnice (čl. 17/3) a jiné způsoby spolupráce mezi soutěžními úřady a soudy ???

Dotaz na síť soutěžních úřadů v rámci spolupráce ECN (odpovědělo 19 států):

- 1) Implementace čl. 17 odst. 3 směrnice do vnitrostátního právního řádu (13x ANO).
- 2) Praktické zkušenosti s vyčíslováním vzniklé škody k žádosti soudu (1x ANO).
- 3) Možná participace soutěžního úřadu při výpočtu škodních nároků do budoucna (4x ANO).
- 4) Existence memorand, doporučení, stanovisek nebo jiných soft law upravujících spolupráci mezi soutěžním úřadem a soudem (18x NE).
- 5) Jiné formy spolupráce mezi civilním soudem a soutěžním úřadem (7x ANO).

Děkuji Vám za pozornost ...

Michael MIKULÍK

michael.mikulik@uohs.cz